

Stormen på Bastillen – fra konge til kaos

Eleverne kan få læst teksten op. De skal bare scanne [QR-koden](#)

Stormen på Bastillen er et af de i alt 30 kanonpunkter, som grundskolens elever skal have kendskab til. Denne storm på en fæstning i Paris for mere end 230 år siden kan, både ift. i tid og sted, virke noget irrelevant for en dansk udskolingselev, for hvad har denne begivenhed med nutidens Danmark at gøre? Derfor kan arbejdet med dette kanonpunkt - også inden læsningen elevsiderne – starter med en samtale om, hvorfor eleverne tror, at de skal arbejde med denne franske begivenhed. Disse bud (eller mangel på samme) kan sammenlignes med deres svar, når de har læst elevhæftet – se eventuelt elevhæftet side 12.

Personligt vil jeg mene, at "Stormen på Bastilien" var med til at ændre den måde et samfund kan opbygges, og hvilke rettigheder alle menneske kan have. Disse tanker spredte sig også til Danmark, hvor Grundloven bygger på mange af de samme frihedsrettigheder, som man drømte om i Paris og omegn. Dermed er disse rettigheder universelle og stadig værd at kæmpe for.

Stormen på Bastilien viser også hvordan begivenheder der er foregået for mange år siden, stadig fejres og har betydning i dag. Den måde man i Frankrig mindes 14. juli, vidner om, at begivenheden ikke er gået i glemmebogen, ligesom slagordene fra revolutionen *frihed, lighed og broderskab* er indgraveret i nutidens franske Euro-mønter (se side 8). Et sidste levn fra fortiden der kan nævnes, er den franske nationalsang (se side 9), som trods den meget krigeriske retorik, stadig bruges i dag.

For at give eleverne en bedre forforståelse for tiden med enevælde kan brødrene Madsens humoristiske tv-serie om tidsrejser vises. I et af disse [afsnit](#) besøges 1700-tallets enevælde. Du kan læse mere om dette afsnit og finde opgaver til det på www.historiefidusen.dk/tv-udsendelser-til-historie. Det viser kun en brøkdel af hvordan livet har været på det franske hof i Versailles, men kan dog give eleverne en forståelse for den enorme klasseforskel der var i denne periode. Dette beskrives også i elevhæftet, som tiden før "Stormen på Bastilien". Udover elevhæftet er også en tidslinje. Denne kan hjælpe eleverne med at holde styr på de mange begivenheder. Lad eleverne udfylde denne samtidig med de læser elevhæftet.

Når elevhæftet uddeles, kan dets opbygning med fordel præsenteres. Det består af fire dele. Der er både tekst til før, under og efter stormen. Den sidste del er forskellige opgaver og kilder.

Opgaven til før "Stormen på Bastillen" handler om englænderen Arthur Young der rejste rundt i Frankrig i efteråret 1788. De tre første spørgsmål tager udgangspunkt i kilde 1 og siderne 2-4 i elevhæftet. Eftersom den enevældige kongemagt kunne bedrive censur, var lignende skrifter næppe blevet offentliggjort i Frankrig. Derfor kan kilden være endnu mere troværdig end hvis man leder efter franske beskrivelser fra samme tid. Sidste spørgsmål er måske for svær, men lad eleverne prøve. På Island var der i 1783 et kæmpe vulkan-udbrud. Dette fik bl.a. betydning for det års og efterfølgende høstresultater. Nogle historikere mener, at det netop var dette udbrud, som fik høsten til at slå fejl i Frankrig i flere år i træk, hvilket i sidste ende medførte revolutionen. På videnskab.dk kan denne [artikel](#) findes, som med fordel kan præsenteres for eleverne, hvis de synes denne undersøgelsesopgave er for svær.

Opgaver til under "Stormen på Bastilien" består af to kilder. Den ene er løjtnant Defleues beretning. Han var der, men har han mon nogen interesse i, at fremstille sig selv "så uskyldig" som han gør? Den anden kilde er et maleri. Maleren har – ligesom os – ikke overværet begivenhederne, så foregik det mon som han har vist? Det sidste spørgsmål er en nutidig perspektivering, for kan sådanne storme på offentlige bygninger ske i dag? Her kunne man sammenligne protestbevægelsen "[De gule veste](#)", som

i nutidens Frankrig også har lavet voldelige demonstrationer, eller [Stormen på Kongressen](#) den 6. januar 2021 i Washington. Af disse findes der, i modsætningen til i 1789, utallige YouTube-videoer, som viser hvad der sker. Kan lignende mon ske i lille, fredelige Danmark?

Ellers inddrages Den amerikanske Uafhængighedserklæring. Alt efter hvor meget klassen har arbejdet med denne, kan det med fordel nævnes for eleverne, at Frankrig og England kæmpede imod hinandenovre i "Den nye verden" i 1754-63 (læs evt. mere [her](#)), hvilket som nævnt i elevhæftet havde kostet franskmændene dyrt. Denne krig medførte en øget national forståelse blandt de engelsktalende, og var med til, at man erklærede sig uafhængig af England i 4. juli 1776. Her var tanken, at man alle skulle være lige (minus de sorte, indianerne, kvinderne ect.), og der derfor ikke kunne være en konge eller en ikke-valgt person der bestemte over befolkningen. Disse idéer havde Rousseau (se elevhæftet side 3) også fremlagt. Til slut skal eleverne selv udarbejde *klassens rettigheder*. Brug tid på, at sammenligne elevernes forslag med hvordan fortidens mennesker har drømt om det gode samfund. Er der nogle ligheder mellem for- og nutid?

[Marie-Thérèse Lamballe](#) var Marie Antoinettes "overhofmesterinde". Da kongeparret bliver fængslet den 10. august 1792, blev hun også anholdt. Der findes adskillige versioner af hvad der skete, men fælles for dem er, at hun bliver dræbt i september måned 1792. Hvordan er derimod mere usikkert. På maleriet er en noget "blid" fremstilling, hvorimod de mere officielle kilder fortæller, at hun blev halshugget, og det afhuggede hoved blev anbragt på spyd udenfor det fængsel hvor Marie Antoniette sad. Men hvorfor nu denne "skønmaling"? Kan det forestilles, at man i 1908 hvor maleriet er malet ikke havde behov for at vise revolutionen så blodig? Kan man overhovedet bruge malerier der er malet lang tid før maleren blev født, for hvordan kan han vide hvordan det så ud? Diskuter dette med eleverne. Måske har de selv set andre malerier, hvor maleren umuligt kan have set der portrætteres.

Kilder:

www.denstoredanske.lex.dk

Iversen, Kristian. Derfor historie, Forlaget Columbus 2022.

Rønn, Thomas Meloni. Napoleon. Forlaget Meloni 2009.

Billedeoversigt

Billederne til "Stormen på Bastillen – fra konge til kaos" kommer fra:

Ludvig d. 14. Malet af Rigaud i 1701

Den tredje stands byrde

Versailles-slottet i dag.

Ludvig d. 16. Malet af Callet i 1789

Den unge Marie Antoinette. Malet af Ducreux i 1769

Billede af Bastillen

Bastille-dagen med fly

Erklæringen om Menneskerettighederne

Kvindemarch på Versailles

Ludvig d. 16s soveværelse på Versailles

Dør fra fransk kirke

Fransk 2-euro mønt

Flugten til Varennes. Malet af Thomas Falcon Marshall i 1854

Jardin des tuileries

Ludvig d. 16. henrettelse. Fremstillet af Helman i 1793

Henrettelsen af Robespierre. Fremstillet af Aliprandi i 1799.

Napoleons grav

Storm på Bastillen

Prinsessen de Lamballes død. Malet af Faivre i 1908.

[Commons Wikimedia](#)

[Commons Wikimedia](#)

Lars A. Haakonsen

[Commons Wikimedia](#)

[Commons Wikimedia](#)

[Commons Wikimedia](#)

[MustangJoe fra Pixabay](#)

[Commons Wikimedia](#)

[Commons Wikipedia](#)

[Commons Wikimedia](#)

[Commons Wikimedia](#)

[Commons Wikipedia](#)

[Commons Wikimedia](#)

[Christelle PRIEUR fra Pixabay](#)

[Commons Wikimedia](#)

[Commons Wikimedia](#)

Lars A. Haakonsen

[Commons Wikimedia](#)

[Commons Wikimedia](#)

Øvrig grafik og billeder er benyttet med tilladelse fra canva.com